

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
IRM: 33-104, 33-140 IRM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@ork.police.hu

Szám: 29000/12493/ /2009. RP.

**Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása**

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva a panaszos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) 379/2009. (XI. 11.) számú állásfoglalása megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panasznak az előállítás módjára vonatkozóan az emberi méltósághoz való jog, valamint a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme tekintetében

h e l y t a d o k,

minden egyéb tekintetben pedig a panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

I N D O K O L Á S

I.

Panaszos a vele szemben 2009. március 15-én, a Budapest, V. kerület, Március 15. téren foganatosított rendőri intézkedés miatt fordult panasszal a Független Rendészeti Panasztestülethez.

Panaszában előadta, hogy a fenti napon egy 13.00 órakor kezdődő rendezvényen vett részt a Március 15. téren. Mintegy fél óra elteltével – tőle körülbelül 25-30 méter távolságban – a rendőrség egy nővel és egy férfival szemben testi kényszer alkalmazott, majd ezt követően őt is „lerohanták a testpáncélos rendőri egységek”. A kezét hátracsavarva kivezették a helyszínről, majd az Erzsébet híd alatt lévő parkoló falához kísérték. Megbilincsték, és a fallal szembe fordulva körülbelül 30 percig kellett várakoznia arra, hogy a Gyorskocsi utcai fogdába szállítsák. A fogdába történő beérkezése után orvosi vizsgálaton esett át, melyet követően minden nála található dolgot elvettek tőle. Majd meztelenre kellett vetkőznie, és a fogdaór körülbelül 10 perc alatt elvégezte átvizsgálását, mely kiterjedt szájüregére, talpára, illetve meg kellett emelnie a herezacskóját. A zárkában 10 órát töltött, ezt követően engedték szabadon.

Panaszosa rendőri intézkedések miatt 2009. március 23-án panasszal élt a Független Rendészeti Panasztestületnél (a továbbiakban: Panasztestület), melyben az alábbiakat sérelmezi:

- a rendezvényre nem a Rendőrség, hanem egy „civil” biztonsági cég végezte a beléptetést;
- nem ismeri az előállításának okát, erről nem megfelelően tájékoztatták;
- az intézkedés hangnemét;
- az intézkedés során sérülése keletkezett;
- kényszerítő eszköz alkalmazását;
- az intézkedés során korlátozták a panasztételi jogában;
- nem értesíthette az előállítás alatt hozzátartozóját, illetve más személyt;
- az előállítást követően ismét videofelvételt készítettek a panaszosról;
- nem tudja, hogy miért kellett meztelenre vetkőznie;
- az előállítás időtartamát.

II.

A lefolytatott vizsgálat során a rendelkezésre álló iratok – panasz, BRFK vezetőjének 01000/12945/2009. ált. számú egyedi utasítása fokozott ellenőrzés elrendeléséről, BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Bevetési Osztály Bevetési Alosztály II/IV. 18000/500355/2009/id. számú jelentése előállítás végrehajtásáról, valamint kényszerítő eszköz alkalmazásáról – illetve az erre vonatkozó parancsnoki vélemény és kivizsgálás –, Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Bevetési Osztály Bevetési Alosztály II. jelentőlap az előállításról, orvosi vélemény, BRFK Közrendvédelmi Főosztály Fogdaszolgálati Osztály 2009. március 15-én kelt jelentése, igazolás a fogvatartás időtartamáról, 18000/500355/2009. id. számú határozat az előállítás időtartamának meghosszabbításáról, a panaszostól származó nyilatkozatok, BRFK Gazdaságvédelmi Főosztály Vagyonvédelmi Osztály 01000/5197/2009. bü. számú feljelentése a Budapesti Nyomozó Ügyészség felé, a BRFK Hivatala Jogi, Koordinációs és Panaszügyi Osztály 01000/105/471/3/2009. sz. átírata, videó felvételek,

valamint az ügyvel kapcsolatos egyéb dokumentumok – alapján tényállásszerűen az alábbiak állapíthatók meg.

Budapest rendőrfőkapitánya 2009. március 14-én 0:00 órától 2009. március 16-án 8:00 óráig Budapest teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el (01000/12945/2009. ált. sz. egyedi utasítás). Az utasítás indokolása szerint Budapest területére számos demonstrációt jelentettek be erre az időszakra, „mely rendezvényeken várhatóan jelentős számú ember jelenik meg”. A rendezvények biztosítása érdekében indokolt tehát a személy- és járműforgalom fokozott ellenőrzése. Az Rtv. 30. §-a alapján¹ az intézkedő rendőrnek lehetősége van a fokozott ellenőrzéssel érintett területen tartózkodó személyt igazoltatni, ruházatát, csomagját, járművét átvizsgálni, amennyiben úgy ítéli meg, hogy ez a törvényben meghatározott célok (elsősorban a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása) eléréséhez szükségesnek mutatkozik.

A panaszos sérelmezte, hogy egy „civil” biztonsági cég végezte a beléptetést a rendezvényre. Tekintettel arra, hogy a biztonsági cég tevékenysége nem vonható az Rtv. IV-VI. fejezeteiben foglalt rendőri intézkedések körébe, ezért a panasz ezen részét érdemi vizsgálata nem képezi a jelen eljárás tárgyát.

A Budapest, V. kerület, Március 15. téren, a Fővárosi Önkormányzat által tartott rendezvényen beléptető kapuk felállítására került sor. A 18000/500355/2009. id. sz. rendőri jelentés szerint „a rendezvény megkezdése előtt arcukat teljesen eltakaró személyek fenyegetően léptek fel az ott szolgálatot teljesítő rendőrökkel szemben, őket „leöléssel” fenyegették, rugdosták a kordont”. Közülük két főt kiemelték. Társaik kiemelését észlelve egy körülbelül 70-80 fős – arcukat eltakaró személyekből álló – csoport visszafordult a rendezvény területéről és megbontotta a kordont, a rendőrökkel szemben pedig fenyegetően lépett fel. Az ünnep méltóságának megőrzése, valamint a további indulatok megfékezése érdekében a biztosítás parancsnoka – r. örgy. úr, a BRFK Közrendvédelmi Főosztály vezetője – úgy döntött, hogy a rendezvény befejezését követően kerüljön sor azoknak a személyeknek a kiemelésére, akik az arcukat teljesen eltakarva próbálják elhagyni a helyszínt. Utasításának megfelelően a kiemelő csoport tagjaként a BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztályához vezényelt r. zls. 13 óra 44 perckor a panaszost – aki arcát kapucnija és egy sál segítségével oly módon takarta el, hogy csak szemei látszottak ki – a rendezvényről való távozása közben kiemelte. Ennek során a panaszost az Rtv. 47. §-a² alapján testi kényszer alkalmazásával a földre vitte, majd ellenszegülésének megtörése, illetve esetleges támadásának megakadályozása céljából az Rtv. 48. § b) és d) pontja³ alapján kezét hátra helyzetben

¹ **Rtv. 30. § (1)** A Rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítására, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja.

(2) A Rendőrség az (1) bekezdésben írt cél elérése érdekében épületet, építményt, helyszínt, csomagot és járművet átvizsgálhat.

(3) A Rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.

² **Rtv. 47. §:**

„A rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.”

³ **Rtv. 48. §:**

„A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

a) önkárosításának megakadályozására,

megbilincselte. Ezt követően – mint az a 01000-105-345/2009. sz. videó felvételen is látható –, a panaszt a híd falához kísérve, annak arccal szembe fordítva megállították, az Rtv. 29. § (1) bekezdése⁴ alapján igazoltatták, ruházatát átvizsgálták⁵, majd a Kísérő 600 tagállomás segítségével az Rtv. 33. § (2) bekezdésének *b)* pontjában⁶ foglaltak szerint – mint bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyt – a BRFK Gazdaságvédelmi Főosztály, Budapest, II. kerület, Gyorskocsi utcai épületébe előállították. A büntetendő cselekmények miatti felelősség a helyszínen nem állapítható meg, csak a magatartás tényállásszerűségére alapozhatja a rendőr az Rtv. 33. § (2) bekezdés *b)* pontban foglaltak szerinti előállítást. A panaszos és társai magatartását a helyszínen levő rendőrök – az említett körülmények miatt – okkal minősíthették közösségellenes, erőszakos, a hatósági eljárást megzavaró magatartásnak, és így a bűncselekmény (egyszerű) gyanúja alapos okkal merült fel. Az Rtv. hivatkozott pontján alapuló előállítás – amennyiben e kritériumnak megfelel – jogszerűségét (jogalapját) nem érinti, hogy azt követően indul-e büntetőeljárás az adott cselekmény miatt, illetve annak során milyen érdemi döntés születik.

Az előállítás végrehajtásáról, valamint a kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a személyi szabadságot korlátozó intézkedések, valamint a kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerű volt, és megfelelt az arányosság követelményének. A 18000/500355/2009/id. sz. jelentés szerint a szállító járműre körülbelül 30-35 percet kellett várakozni.

A 18000/500355/2009. számú rendőri jelentés szerint a panaszos az intézkedés során annak okáról, valamint a kiemelés végrehajtását követően a panasztétel lehetőségéről és módjáról tájékoztatást kapott.

A 09/márc. 87. számú orvosi vélemény szerint a fogdán történt átadáskor a panaszos rendőri bántalmazást panaszolt. A Budapesti Nyomozó Ügyészség a panaszos sérelmére hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntetnének gyanúja miatt Nyom. 430/2009. számon folytatott büntetőeljárást.

Az orvosi vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a panaszoson friss sérülés nem volt látható. A panaszos is úgy nyilatkozott, hogy sérüléseiről látleletet nem vetetett fel, csak a rendőri bántalmazást panaszolja. A panaszosról készült felvételen sérülés nem látható, azt az orvosi vizsgálat sem tárt fel, így a panaszos bántalmazására vonatkozó állítását a tényállásból mellőzöm.

-
- b)* támadásának megakadályozására,
 - c)* szökésének megakadályozására,
 - d)* ellenszegülésének megtörésére.”

⁴ **Rtv. 29. §:** „(1) A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.”

⁵ **Rtv.31. §:** „(1) Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.”

⁶ **Rtv. 33. §:** „(2) A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,(...) *b)* aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható;(…)”

Az előállítás során – a fogdán – az orvosi vizsgálatot követően a panaszos ruházatát ismételten átvizsgálták, a nála lévő tárgyakat letétbe helyezték, majd felszólították ruházatának levetésére testének szemrevételezése érdekében, a fogdai rendkívüli-események (önkárosítás, támadás, szökés) megelőzése céljából. Ennek érdekében el kell venni a hónaljba, a lábujjak közé rejtett zsilettet, önakasztásra alkalmas szövetet, fonalat, spárgát, a herezacskók alá rejtett drogot, illetve más, fogdában nem tartható szereket, gyógyszereket.

Az Rtv. 31. §-ának (1) és (2) bekezdéseiben⁷, valamint a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 51. §-ának (3) bekezdésében⁸ foglalt egyértelmű rendelkezések szerint jelen ügyben kizárólag a személyi szabadságában korlátozott személy ruházatának átvizsgálására lett volna lehetőség, motozásra nem. Szintén jogszerűtlenül korlátozták a panaszost a hozzátartozó, vagy más személy értesítéséhez való jogában⁹. Elfogadhatatlan az az indok, hogy arra „a fogdaöröknek sem joguk, sem kötelességük, sem lehetőségük nem volt”. Az Rtv. lehetőséget ad¹⁰ az intézkedés szempontjából lényeges körülmények kép- és hangfelvétel útján való rögzítésére. Az előállítás során lényeges szempont, hogy a panaszos esetleges bántalmazására utaló, vagy azt cáfoló körülményeket kép- és hangfelvétel útján rögzítésre kerül. Ez az előállított személy érdekeit is szolgálja. Erre való tekintettel a panasz e részében alaptalan.

A panaszos az általa 2009. március 15-én aláírt igazolás tanúsága szerint az előállítás során jogairól és kötelezettségeiről, valamint jogorvoslati lehetőségeiről tájékoztatást kapott, annak időtartama alatt sérülése vagy panasza nem keletkezett. Az előállítás időtartama 2009. március 15. nap 13 óra 43 perctől 2009. március 15. nap 23 óra 00 percig tartott, mely a 18000/500355/2009. id. sz. határozatban 2009. március 16. nap 02 óra 41 percig került meghosszabbításra¹¹ az eljárási cselekmények lefolytatása céljából. Ezzel kapcsolatban jogsértés nem állapítható meg.

⁷ **Rtv. 31. §:** „(1) Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

(2) A ruházat átvizsgálását - halaszthatatlan eset kivételével - az intézkedés alá vonttal azonos nemű személy végezheti. Az intézkedés nem történhet szemérem sértő módon.”

⁸ **A Szolgálati Szabályzat 51. §:** „(3) Az előállító helyiségben történő elhelyezéskor, az előállított, elővezetett, visszatartott személyt fel kell világosítani az intézkedés várható időtartamáról. Ruházatát át kell vizsgálni, és tőle el kell venni azokat a tárgyakat, amelyeket fogva tartáskor sem tarthat magánál. Nyilatkoztatni kell sérüléséről, esetleges panaszáról, szükség esetén orvosi ellátásban kell részesíteni.”

⁹ **Rtv. 18. § (1) bekezdés** szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a Rendőrséget terheli. Ha a fogvatartott fiatalkorú vagy gondnokság alá helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét vagy gondnokát.

¹⁰ **Rtv. 42. § (1) bekezdés** alapján a Rendőrség a rendőri intézkedéssel, illetve az ellátott szolgálati feladattal összefüggésben az intézkedéssel érintett személyről, a környezetéről, illetőleg a rendőri intézkedés szempontjából lényeges körülményről, tárgyról képfelvételt, hangfelvételt, kép- és hangfelvételt (a továbbiakban: felvétel) készíthet.

¹¹ **Rtv. 33. §:** „(3) A Rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a

A BRFK Gazdaságvédelmi Főosztály Vagyonvédelmi Osztály 01000/5197/2009. bü. számon, 2009. március 18-án feljelentést tett a Budapesti Nyomozó Ügyészségen a panaszossal szemben a Btk. 242/A. § (1) bekezdésébe ütköző hatósági eljárás akadályozása büntett elkövetésének megalapozott gyanúja miatt. A Nyom. 419/2009. számon folytatott eljárás során az Ügyészség a feljelentést 2009. április 8-án kelt határozatával elutasította.

A tényállásból mellőztem a panaszos azon állítását mely szerint a rendőri intézkedés hangneme sértő volt. Ezt sem a rendőri jelentések, sem a rendelkezésre álló kép- és hangfelvételek nem támasztják alá.

A fentiek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

III.

A Független Rendészeti Panasztestület a panaszos panaszát megvizsgálta és megállapította, hogy a panaszossal szemben foganatosított intézkedések eredményeként a panaszos személyes szabadságának, emberi méltóságának, tisztességes eljáráshoz való jogának összességében súlyos fokú sérelme következett be.

A Független Rendészeti Panasztestület állásfoglalásában foglalt egyes megállapításokkal az alábbiak miatt nem értek egyet.

- 1.) *„...a Testület kénytelen azt feltételezni, hogy a panaszos kiemelésekor és előállításakor vele szemben konkrét bűncselekmény gyanúja nem merült fel, az intézkedések oka a panaszos viselete volt. Ellenkező esetben az előállítást foganatosító rendőr megjelölte volna, hogy az előállítás oka bűncselekmény elkövetésének gyanúja, illetve az előállításról készült jelentőlapra is ez került volna fel. (...) a Testület megállapította, hogy a rendőrség nem bizonyított olyan körülményt, amely a panaszos előállítására megfelelő jogalapot biztosított volna, ezért a panaszolt intézkedés alkalmazásával megsértette a panaszos személyes szabadsághoz való jogát.”*

A BRFK Hivatala 01000/105-471/3/2009. sz. tájékoztatásában leírja, hogy a 2009. március 15-én elhangzott rádióforgalmazásról rögzített eseménynapló bejegyzése szerint Darázs1 2009. március 15-én, 13 óra 05 perckor jelentette, hogy a bent lévő tömeg a kialakult hangulat miatt visszafordult és nekiment a kordonnak.

A 01000-105-345-22/2009. sz. videó felvételen látható, hogy 2009. március 05-én, 13 óra 08 perckor a fenyegetően fellépő tömeg a rendőrséggel szembefordulva rugdossa a kordont, illetve megbontja azt.

A BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztályának vezetője 01000/554221/2009. id. sz. átiratában leírja, hogy a biztosítási feladat végrehajtása alatt a rendezvényre érkező csoportok több esetben konfrontálódtak a rendőri egységekkel és a biztonsági szolgálattal. Ennek során

rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.”

a tömeg agresszíven támadta a felállított kordont – melyet meg is bontottak –, és a mögötte álló rendőri egységeket. Ennek a csoportnak a tagjai közül többen sálakkal és egyéb ruhadarabokkal takarták el az arcukat, hogy a későbbiekben az azonosításuk nehezebb legyen. Mivel e személyek követték el az erőszakos cselekményeket a rendezvény idején, ezért annak befejezését követően a biztosítás parancsnoka azoknak a kiemelésére adott utasítást, akik a rendezvény helyszínét arcukat eltakarva akarták elhagyni. Tehát ekkor már a kiemelés elsődleges szempontja – az utasításnak megfelelően, és a fenti előzményekre, mint okokra visszavezethetően – valóban az arc csuklyával, sállal történő eltakarása volt. A hatályos magyar jogi szabályozás értelmében nem jogszabálysértő, ha valaki az arcát eltakarva jelenik meg nyilvános helyen, rendezvényen, viszont ebben az esetben a rendőrökkel szemben támadóan fellépő személyek jellegadó, őket más résztvevőktől megkülönböztető tulajdonsága volt ez a viselet.

Azt, hogy a panaszossal szemben felmerült-e konkrét bűncselekmény gyanúja, a Budapesti Nyomozó Ügyészség feljelentést elutasító határozata nem zárja ki, mivel a gyanú egy bizonyos fokú valószínűséget feltételez, mégpedig az intézkedő rendőrnek azt az értékelését, hogy a tapasztalt körülményekből valamely bűncselekmény törvényi tényállási elemeit, vagy a bűncselekmény kísérletét látja megvalósulni.

A kiemeléskor rögzített videó-felvételen és az előállításról készített jelentőlapon az hangzik el, illetve került dokumentálásra, hogy a panaszossal szembeni intézkedés oka az arcának eltakarása volt. Az előállítás indokául szolgáló tényállás téves megjelölése azonban magát a rendőri intézkedést nem teszi jogszerűtlenné.

2.) *„(...) pusztán abból a tényből, hogy a panaszos az arcát eltakarta, az adott körülmények között nem volt levonható az a következtetés, hogy a panaszos támadásától vagy ellenszegülésétől kell tartani. (...) Fentiek alapján az Rtv. 47. §-a szerinti testi kényszer alkalmazása nem volt megalapozott, továbbá a 48. § b) és d) pontjára történt hivatkozás sem helytálló. (...) A Testület ezért arra a következtetésre jutott, hogy a panaszossal szemben indokolatlanul alkalmaztak kényszerítő eszközt, ami emberi méltósághoz, valamint a szabadsághoz és személyi biztonsághoz való joga sérelmét eredményezte.”*

Az intézkedést fogantató rendőr jelentésében leírja, hogy egy, a rendőri erővel szemben agresszíven fellépő – arcukat csuklyával, sállal eltakaró egyénekből álló – tömegben lévő személyt kellett kiemelnie azt követően, hogy a tömeg a korábban kiemelt társainak kiszabadítása érdekében a rendőrökkel szembefordulva megrugdosta a kordont. Az ilyen tömegben lévő személlyel szemben alkalmazott intézkedés során a rendőr joggal feltételezheti, hogy támadás fogja érni az intézkedés alá vont személy, illetve annak társai részéről, valamint hogy az intézkedés alá vont személy a rendőri intézkedésnek ellenszegül, ezzel jelentősen befolyásolva annak biztonságosságát és eredményességét.

A Szolgálati Szabályzat 59.§ (1) bekezdése szerint *„Kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszert akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható”*. A rendelet 57. § (1) bekezdése alapján *„A rendőr*

szolgálati jogszerű teljesítésekor köteles intézkedéseinek érvényt szerezni, ennek érdekében előzetes figyelmeztetés után, az arányosság elvének figyelembe vételével kényszerítő eszközt alkalmazhat. Ha a figyelmeztetés a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, a kényszerítő eszköz előzetes figyelmeztetés nélkül is alkalmazható.”

Az intézkedés alá vont személy azért került kiemelésre, mivel azzal volt gyanúsítható, hogy korábban – két személy kiemelése miatt – agresszív magatartást tanúsító csoport tagjaként bűncselekmény elkövetésében vett részt. Ezt a feltételezést az is megerősítette, hogy arcát teljesen eltakarta, ami a későbbi azonosíthatóság megakadályozásának szándékára utalhat. Igaz, hogy a már fent említett okokból a panaszos kiemelésére csak későbbi időpontban, a rendezvény befejezését követően került sor, azonban a korábbi, indulatos, támadó jellegű magatartására tekintettel az intézkedés eredményessége veszélyeztetve lett volna a testi kényszer, illetve a bilincs használatának mellőzésével. Az előzetes figyelmeztetés alkalmazására a panaszostól várható agresszív reakció, az intézkedésnek való esetleges ellenszegülés kockázata miatt, jogszerűen nem került sor.

3.) *„a testület megállapította, hogy a rendőrség nem jelölt meg a panaszos előállítására olyan jogalapot, amely elfogadható, ezért a panaszolt intézkedés alkalmával megsértette a panaszos a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. Törvény 55.§-ának (1) bekezdésében biztosított személyes szabadsághoz való jogát.”*

A 18000/500355/2009. id számú jelentés szerint a panaszos előállítására az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján került sor, mivel bűncselekmény elkövetésével volt gyanúsítható. Az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell. A jelentés megerősíti, hogy „nevezett személy az intézkedés során tájékoztatva lett a vele szemben történt rendőri intézkedés okáról”, és „a kiemelés végrehajtását követően nevezett tájékoztatva lett a panasztétel lehetőségéről, illetve arról, hogy ezt hol és milyen formában teheti meg”. A jelentőlap az előállítás indokáról nem tartalmaz információt. A videó felvételen látható hiányos eseménysor, illetve az intézkedés során rögzített dokumentáció kép- és hangminősége a panaszos ezen állítását nem teszik bizonyíthatóvá.

4.) Az előállítás időtartamára vonatkozó panaszosi sérelmek kapcsán a Testület megállapította a panaszos személyes szabadságának sérelmét.

A panaszos meghallgatására az előállítása során nem került sor, tekintettel arra, hogy az általa elkövetett cselekmény a Nyomozó Ügyészség hatáskörébe tartozik. Az előállítás meghosszabbítására az előállítottak nagy száma és az ügyészség leterheltsége miatt került sor.

A BRFK Hivatala Jogi, Koordinációs és Panaszügyi Osztály 01000/105/471/3/2009. sz. átíratára szerint az előállított személyeket az Ügyészség Belgrád rakparti épületébe kívánták átszállítani, erre azonban később, feltehetőleg az idő hiánya miatt nem került sor. Mint arra korábban már a Panasztestület is rámutatott 205/2009. (VII.8) sz. állásfoglalásában: „Ázáltal, hogy ez alatt a tíz óra alatt [a panaszos fogva tartásának teljes tartama] gyakorlatilag eljárási cselekmény nem történt, jogsérelem keletkezett, ami azonban a fentiek miatt a rendőrségnek nem róható fel”.

Budapest Rendőrfőkapitánya a médiában megjelent információk alapján azonnali hatállyal belső vizsgálatot rendelt el annak tisztázása érdekében, hogy a 2009. március 15-én a

Kossuth térről előállított két férfi rendőrségi fogdába történő befogadásának körülményei megfeleltek-e a jogszabályi előírásoknak.”¹²

A panaszolt intézkedéseknek abban az esetben lett volna helye – nem csak a hatóság, hanem az előállított személy érdekében is (elsősorban azért, hogy önmagában, vagy a vele egy helyiségben elhelyezett személyekben ne tudjon kárt tenni) –, ha a panaszost őrizetbe vették volna. Mivel azonban előállított személyről van szó: „így a vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a befogadásra vonatkozó jogszabályt tévesen alkalmazták a rendőrök.”

A Rendőrség által folytatott belső vizsgálat keretében megállapított hibás intézkedések miatt fegyelmi felelősségre vonásokra került sor. A jövőben a hasonló esetek elkerülése érdekében mind a Rendőrség Fogdaszabályzatára, mind a BRFK Központi Fogdájára vonatkozó belső norma átdolgozása folyamatban van.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- *a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) és 326. § (7) bekezdése;*
- *a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdése, 109. § (1) - (3) bekezdése;*
- *a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 18. §-a, 29. (1) bekezdése, 30. § (1)-(3) bekezdései, 31.§ (1) és (2) bekezdése, 33. § (2) bekezdés b) pontja, (3) bekezdése, 42. § (1) bekezdése, 47. §-a, 48. §-a, 51. § (3) bekezdése, 93/A. § (7) és (9) bekezdései;*
- *a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 51. § (3) bekezdése.*

Budapest, 2009. december ,, ,,,

Dr. Bencze József r. altábornagy

¹² A BRFK Közleménye, http://www.police.hu/friss/BRF-20090318_90.html